

Конкурентоспроможність товарів і послуг

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка бізнес-підприємства
Статус дисципліни	Цикл загальної підготовки (вибіркова)
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	2023/24 н.р., 3 курс, семестр 6
Обсяг дисципліни	ECTS 4 кр/120 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника практики	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри економіки і підприємництва ФММ Андрусь Ольга Іванівна, 099-605-65-11 olgaiandrus@gmail.com
Профіль викладача	http://keip.kpi.ua/pro-kafedru/kerivnitstvo/profesorsko-vikladatskij-sklad/129-andrus-olga-ivanivna
Розміщення курсу	Кампус КІІІ, Google classroom

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття						Самостійна робота
	Лекції		Практичні		Лабораторні		
	заняття	години	заняття	години	заняття	години	години
Заочна	5	10	4	8	0	0	102

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Конкурентоспроможність товарів і послуг» забезпечує майбутніх фахівців з економіки бізнес-підприємства сучасними знаннями та вміннями з конкурентоспроможності товарів і послуг, яка є визначальною формуванні ринкового іміджу підприємства.

Конкурентоспроможність товарів і послуг є результатом ефективного використання наявних ресурсів та конкурентних переваг підприємства на ринку. Водночас конкурентоспроможність товарів і послуг відображає стан виробничої, логістичної, маркетингової, інноваційно-інвестиційної та соціальної політики підприємства та значною мірою залежить від методів формування конкурентних переваг, зокрема від управління виробництвом та реалізацією продукції.

Формування конкурентоспроможних товарів і послуг як основне завдання підприємства сприяє зростанню обсягів їх реалізації, зменшенню непродуктивних та підвищенню ефективності здійснених витрат, відображає сформованість інтелектуально-кадрового потенціалу, належну його інноваційно-інвестиційну активність та фінансову стійкість. Тому конкурентоспроможність товарів і послуг підприємства означає ефективність функціонування підприємства в конкурентних умовах ринку, отримання належної для перспективного розвитку прибутковості та виконання фінансово-соціальної функції перед державою.

Навчання конкурентоспроможності товарів і послуг сприятиме формуванню у майбутніх фахівців професійно значущого контенту:

- основних понять та категорій конкурентоспроможності товарів і послуг;
 - особливостей розвитку конкурентного середовища на різних ринках та факторів впливу на конкурентоспроможність товарів і послуг;
 - сучасних напрямів формування конкурентоспроможних товарів і послуг;
 - класичних і нових методів управління конкурентоспроможністю товарів і послуг;
 - сучасних методів аналізу конкурентоспроможності товарів і послуг на підприємствах;
 - аналізу конкурентних переваг у формуванні конкурентоспроможних товарів і послуг;
 - аналізу діяльності конкурентів та прогнозування тенденцій формування конкурентоспроможних товарів і послуг;
 - систематизації конкурентних переваг та побудові конкурентних карт товарів і послуг на ринку;
 - обґрунтуванню та розробці конкурентних стратегій підприємства;
 - обґрунтуванню та розробці програми підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг підприємства;
- сприяє формуванню:

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Телеграм. Також необхідне володіння текстовим редактором MS Word, табличним редактором Excel, редактором презентацій Power Point.

Перелік основних тем та структура курсу

Тема 1. Загальна характеристика конкурентоспроможності товарів і послуг (на самостійну роботу).

1.1. Поняття «конкуренція» та «конкурентоспроможність» товарів і послуг в економічній науці.

1.2. Значущість оцінки конкурентоспроможності товарів і послуг у підприємницькій діяльності.

1.3. Конкурентоспроможність товарів і послуг як фактор національної безпеки.

1.4. Об'єкти і суб'єкти оцінки конкурентоспроможності продукції.

Тема 2. Фактори конкурентоспроможності товарів і послуг.

2.1. Фактори конкурентоспроможності товарів і послуг.

2.2. Критерії конкурентоспроможності як носії інформації про задоволення потреб споживачів.

2.3. Класифікація критеріїв конкурентоспроможності товарів і послуг.

Тема 3. Критерії формування конкурентоспроможності товарів і послуг.

3.1. Поняття рівня якості товарів. Рівень якості товарів і його стабільність. Загальна характеристика споживчих показників якості товарів.

3.2. Показники якості товарів і послуг. Особливості споживчої оцінки якості товарів.

3.3. Методика оцінки рівня якості товарів. Стабільність рівня якості товарів і послуг.

3.4. Проблема оцінки рівня якості імпортованих товарів.

3.5. Соціальна адресність товарів і послуг. Автентичність. Безпека. Споживча новизна.

3.6. Інноваційна діяльність як фактор створення нових товарів і послуг. Поняття інноваційного товару. Стабільність новизни.

Тема 4. Товарна політика підприємства як інструмент конкурентоспроможності товарів і послуг(на самостійну роботу).

4.1. Основи товарної політики підприємства

4.2. Асортимент як інструмент товарної політики підприємства

4.3. Товарний імідж та його роль у створенні конкурентних товарів. Фактори формування ефективного іміджу товару (послуги). Імідж та брендинг як фактори формування конкурентоспроможності товарів і послуг. Поправка на імідж в оцінюванні конкурентоспроможності товарів і послуг.

4.4. Брендинг як інструмент конкурентоспроможності товарів і послуг.

Тема 5. Цінова політика підприємства як інструмент конкурентоспроможності товарів і послуг(на самостійну роботу).

5.1. Ціноутворення як інструмент формування конкурентоспроможності товарів і послуг. Система цін у ринковій економіці.

5.2. Конкурентні методи ціноутворення. Цінова політика як інструмент формування конкурентоспроможності товарів і послуг.

5.3. Ціна споживання: сутність та особливості формування.

Тема 6. Інформація як фактор формування конкурентоспроможності товарів і послуг(на самостійну роботу).

6.1. Конкурентні переваги: сутність та особливості формування в умовах інформаційного суспільства.

6.2. Інформативність як обмежувальний критерій конкурентоздатності товарів і послуг.

6.3. Помилкові та вдавані конкурентні переваги. Джерела надійної інформації про конкурентні переваги.

Тема 7. Макроекономічні фактори конкурентоспроможності товарів і послуг

7.1. Загальні макроекономічні фактори конкурентоспроможності товарів і послуг.

7.2. Специфічні макроекономічні фактори конкурентоспроможності товарів і послуг

7.3. Правило ромба Портера.

7.4. Роль держави у формуванні конкурентоспроможності товарів і послуг.

Тема 8. Регіональні та галузеві фактори формування конкурентоспроможності товарів і послуг (на самостійну роботу).

8.1. Принципи аналізу конкурентоспроможності галузі. Характеристика факторів поточної та перспективної конкурентоспроможності галузі.

8.2. Фактори поточної конкурентоспроможності галузі.

8.3. Перспективні фактори конкурентоспроможності галузі.

Тема 9. Мікроекономічні чинники формування конкурентоспроможності товарів і послуг

9.1. Виробничі фактори формування конкурентоспроможності товарів і послуг

9.2. Ринкові фактори формування конкурентоспроможності товарів і послуг.

9.3. Збутові та сервісні фактори формування конкурентоспроможності товарів і послуг.

Тема 10. Технічне регулювання як фактор конкурентоспроможності товарів і послуг (на самостійну роботу).

10.1. Технічне законодавство та його роль у формуванні конкурентоспроможності товарів і послуг.

10.2. Стандартизація та її роль у формуванні конкурентоспроможності товарів і послуг.

10.3. Оцінка та підтвердження відповідності товарів і послуг.

10.4. Оцінка і підтвердження відповідності систем менеджменту.

10.5. Критерії конкурентоспроможності органів сертифікації.

Тема 11. Методи оцінки конкурентоспроможності товарів.

11.1. Принципи оцінки конкурентоспроможності товарів.

11.2. Порядок оцінки конкурентоспроможності товарів.

Тема 12. Особливості оцінки конкурентоспроможності послуг (на самостійну роботу).

12.1. Принципи та критерії оцінки конкурентоспроможності послуг.

12.2. Методологія оцінки конкурентоспроможності послуг роздрібної торгівлі.

12.3. Особливості оцінки конкурентоспроможності освітніх послуг (на прикладі ВНЗ).

Тема 13. Конкурси як інструмент формування конкурентоспроможності товарів і послуг (на самостійну роботу).

13.1. Роль конкурсів у формуванні конкурентоспроможності товарів і послуг. Конкурси і продажі у світі й Україні. Конкурсні відбори постачальників товарів і послуг.

13.2. Національні програми Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Вибір року в Україні», Всеукраїнського конкурсу «Винахід року».

13.3. Міжнародні салони-конкурси, фестивалі презентації товарів і послуг.

Тема 14. Система формування конкурентоспроможності товарів і послуг (на самостійну роботу).

10.1. Загальна характеристика формування системи конкурентоспроможності товарів і послуг. Принципи формування системи конкурентоспроможності товарів і послуг.

Конкурентоспроможність товарів і послуг

10.3. Роль держави у формуванні національних систем конкурентоспроможності товарів і послуг.

Нормативні (програмні) результати навчання

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ п/п	Результати навчання	Методи навчання	Контрольні заходи	Термін виконання
1.	ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади), що виявляється у здатності забезпечувати виробництво та продаж конкурентоспроможних товарів і послуг підприємств національної економіки, управління конкурентоспроможністю товарів і послуг з метою передбачення результатів діяльності підприємства.	Розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій. Виконання студентами письмової модульної контрольної роботи.	Робота на практичних заняттях, МКР.	Весь період, відповідно до розкладу
2.	ПРН 12. Використовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, що виявляється у виробництві та продажу конкурентоспроможних товарів і послуг підприємств національної економіки, управлінні конкурентоспроможністю товарів і послуг з метою передбачення результатів діяльності підприємства.	Розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій. Виконання студентами письмової модульної контрольної роботи.	Робота на практичних заняттях, МКР.	Весь період.
3	ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки, що виявляється у володінні методами управління конкурентоспроможністю товарів і послуг з метою передбачення результатів діяльності підприємства..	Розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій.	Робота на практичних заняттях, МКР.	Весь період.

Форми та технології навчання

Дисципліна «Конкурентоспроможність товарів і послуг» забезпечує формування у студентів теоретичних економічних знань та практичних умінь на основі:

- проведення лекцій у взаємодії студентів і викладача у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, структурно-логічних схем, ілюстрацій, які розкривають зміст основних понять, моделей та методів мікро- та макроекономіки;
- практичних занять під час організації роботи студентів у складі малих груп, на умовах змагання, розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, вирішення проблемних ситуацій, проведення партнерських дискусій, ділових ігор, презентацій, які моделюють професійну діяльність майбутніх фахівців в умовах ринку тощо;

Конкурентоспроможність товарів і послуг

- самостійної роботи студентів, яка реалізується в ході опрацювання лекційного матеріалу, підготовки до практичних занять, презентацій, виконання вправ змістово-пошукового плану, індивідуальних, колективних завдань, самостійного вивчення тем або окремих питань, законодавчих і нормативних актів України.

- Написання модульних контрольних робіт, рейтингового контролю, на основі розроблених завдань для закріплення, узагальнення сформованих студентами економічних знань та набутих умінь з дисципліни.

Навчальні ресурси

Всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали розміщені в електронній системі «Кампус», бібліотеці КПП ім. Ігоря Сікорського.

Базова

1. Бенчмаркінг [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.support17.com/component/content/296.html>
2. Давидова О. Ю. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві: навч. посібник / О.Ю. Давидова, І.М. Писаревський, Р.С. Ладиженська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 414 с.
3. Должанський І.В. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / І.В. Должанський, Т.О. Загорна. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 384 с.
4. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [Електронний ресурс] від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // Урядовий кур'єр. – 2001.— №50. – С. 1-16.
6. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» [Електронний ресурс] від 18 лютого 1992р. №2132-ХІІ-ВР. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
7. Лифиц, І.М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг [Текст] / И.М. Лифиц. – М.: Юрайт, 2001. – 222 с.
8. Малярець Л.М. Економіко-математичні аспекти діагностики конкурентоспроможності підприємства: монографія. / Л.М. Малярець, Л.О. Норік. – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2009. – 216 с.
9. Портер М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость ; [пер. с англ.] / Майкл Портер. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
10. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика: монографія / Н.П. Тарнавська. – Т.: Екон. думка, 2008. – 568 с.

Система оцінювання

Остаточна оцінка з дисципліни розраховується наступним чином:

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	К-сть	Всього
1.	Розв'язування задач, проблемних ситуацій, кейсів, підготовка презентацій за темою практичних занять	75	5	15	75
5.	Модульна контрольна робота	10	5	2	10
6.	Конспект лекцій	15	1	15	15
	Всього				100

Критерії нарахування балів.

1. Захист практичної роботи

– 5 балів – «відмінно» – повна відповідь (творчий підхід, не менше 90% потрібної інформації);

– 4 бали – «добре» – повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

– 3 бали – «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації);

– 2 бали – «достатньо» – відповідь неповна та з суттєвими неточностями;

– менше 2 балів – «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно».

2. Модульні контрольні роботи з оцінкою кожної за критеріями:

– 5 балів – «відмінно» – повна відповідь (творчий підхід, не менше 90% потрібної інформації);

– 4 бали – «добре» – повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

– 3 бали – «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації);

– 2 бали – «достатньо» – відповідь неповна та з суттєвими неточностями;

– менше 2 балів – «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам «задовільно».

3. Тестування за критеріями:

– 20 балів – «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

– 16 балів – «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

– 12 балів – «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

– 6 балів – «достатньо» – неповна відповідь (50% потрібної інформації) та суттєві помилки;

– менше 6 балів «не задовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно».

Календарний рубіжний контроль

Поточна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є контроль якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	21 ≥ бала	40 ≥ балів

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Конкурентоспроможність товарів і послуг

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Розв'язування задач, вирішення проблемних ситуацій, підготовка презентацій за темою практичного заняття	Відповідно до наведеної вище системи оцінювання	Порушення термінів виконання без поважної причини (за кожну таку роботу)	-5 бал
Модульна контрольна робота	Відповідно до наведеної вище системи оцінювання		
Конспект лекцій	Відповідно до наведеної вище системи оцінювання	Відсутність конспекту лекцій	-1 бал
Написання статті або тез (з участю у міжнародній конференції)	За кожен вид діяльності		10 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	40-59	незадовільно з можливістю повторного складання шляхом написання залікової контрольної роботи (семестровий рейтинг при цьому скасовується)

Політика навчальної дисципліни

- **Політика дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-5 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу завідувача кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика академічної доброчесності:** Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних контрольних робіт, заліку заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, програми Kahoot, На урок).
- **Політика відвідування занять.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Пропуск заняття без поважної причини зумовлює втрату не тільки балів, які студент міг би набрати у разі вивідування, але й можливості їх компенсувати у інший спосіб. У разі пропуску заняття з поважної причини студентові буде надана можливість його додаткового відпрацювання в робочому порядку.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри економіки і підприємництва КПІ імені Ігоря Сікорського кандидатом педагогічних наук, доцентом О.І. Андрусь.

Ухвалено на засіданні кафедри економіки і підприємництва (протокол № 18, від 23.06.2023 року).

Погоджено Методичною радою факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2023 року).